

МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СТРАХОВОГО РИНКУ

©2025 ЛУПАК Р. Л., КУНИЦЬКА-ІЛЯШ М. В.

УДК 368:330.342.14
JEL Classification: G22; G28; E60

Лупак Р. Л., Куницька-Іляш М. В.

Механізми забезпечення економічної безпеки страхового ринку

У статті обґрунтовано ключове значення процесів забезпечення економічної безпеки страхового ринку в контексті вирішення завдань посилення стабільності та стійкого його функціонування і активізації розвитку. При використанні комплексного підходу до механізмів забезпечення економічної безпеки страхового ринку віднесено інституційний, фінансово-економічний, організаційно-управлінський, інформаційно-аналітичний та соціально-комунікаційний. Розкрито змістовне наповнення, інструментарій впливу та відповідні об'єкти регулювання, що дозволяє сформувати цілісне уявлення про механізми забезпечення економічної безпеки страхового ринку. Акцент зроблено на забезпеченні нормативно-правового супроводу страхових операцій, фінансової стійкості та прозорості діяльності учасників страхового ринку, підвищенні якості внутрішнього управління страхових компаній, розвитку цифрових технологій, актуарної та аналітичної підтримки, а також на зміцненні довіри до страхування з боку населення та бізнесу. Зазначено, що в інституційному аспекті механізми охоплюють страхові компанії, посередників страхового ринку, регуляторні органи та професійні об'єднання; фінансово-економічному – активи страховиків, страхові резерви, страхові премії та виплати; організаційно-управлінському – керівні органи страхових компаній, внутрішні служби контролю, операції андеррайтингу та аудиту, кадровий потенціал галузі; інформаційно-аналітичному – фінансову та статистичну звітність, інформаційні потоки, бази даних, системи аналітики й актуарних розрахунків; соціально-комунікаційному – взаємодію із страхувальниками, громадськістю, цільовими споживчими групами, медіа. Встановлено, що ефективність механізмів забезпечення економічної безпеки страхового ринку підтверджується їх здатністю підвищувати стійкість і прозорість ринкових відносин, зміцнювати довіру учасників ринку та сприяти стабільному розвитку галузі страхування.

Ключові слова: страховий ринок, економічна безпека, страхові послуги, механізми, страховики, страхова діяльність, страхування, страхові операції.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2025-2-60-66>

Рис.: 1. **Бібл.:** 12.

Лупак Руслан Любомирович – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, Львівський торговельно-економічний університет (вул. Туган-Барановського, 10, Львів, 79005, Україна)

E-mail: economist_555@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1830-1800>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/l-2980-2017>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57189037710>

Куницька-Іляш Марта Василівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та бізнесу, Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького (вул. Пекарська, 50, Львів, 79010, Україна)

E-mail: kunyskam@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2559-1065>

Researcher ID: [l-3865-2017](https://www.webofscience.com/wos/author/record/l-3865-2017)

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57217159209>

UDC 368:330.342.14
JEL Classification: G22; G28; E60

Lupak R. L., Kunytska-Iliash M. V. Mechanisms for Ensuring Economic Security of the Insurance Market

The article substantiates the key importance of ensuring economic security in the insurance market in the context of addressing tasks for strengthening stability and ensuring its sustainable operation and activating development. By using a comprehensive approach to the mechanisms of ensuring economic security in the insurance market, the institutional, financial-economic, organizational-management, informational-analytical, and social-communication aspects are included. The substantive content, tools of influence, and relevant objects of regulation are revealed, allowing for a holistic understanding of the mechanisms for ensuring economic security in the insurance market. Emphasis is placed on providing regulatory and legal support for insurance operations, financial sustainability and transparency of the activities of insurance market participants, improving the quality of internal management of insurance companies, developing digital technologies, actuarial and analytical support, as well as strengthening trust in insurance from the public and businesses. It is noted that in terms of the institutional aspect, the mechanisms include insurance companies, insurance market intermediaries, regulatory bodies, and professional associations; in the financial-economic aspect – the assets of insurers, insurance reserves, insurance premiums, and payouts; in the organizational and managerial aspect – the governing bodies of insurance companies, internal control services, underwriting operations, audits, and the human resource potential of the industry; in the informational-analytical

aspect – financial and statistical reporting, information flows, databases, analytics, and actuarial calculation systems; in the social-communication aspect – interaction with policyholders, the public, target consumer groups, and the media. It is determined that the effectiveness of mechanisms ensuring the economic security of the insurance market is confirmed by their ability to increase the resilience and transparency of market relations, strengthen the trust of market participants, and promote the stable development of the insurance industry.

Keywords: insurance market, economic security, insurance services, mechanisms, insurers, insurance activities, insurance, insurance operations.

Fig.: 1. Bibl.: 12.

Lupak Ruslan L. – Doctor of Sciences (Economics), Professor, Professor of the Department of Economics, Lviv University of Trade and Economics (10 Tuhan-Baranovskoho Str., Lviv, 79005, Ukraine)

E-mail: economist_555@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1830-1800>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/I-2980-2017>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57189037710>

Kunyska-Iliash Marta V. – Doctor of Sciences (Economics), Professor, Professor of the Department of Economics and Business, Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies of Lviv (50 Pekarska Str., Lviv, 79010, Ukraine)

E-mail: kunyskam@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2559-1065>

Researcher ID: I-3865-2017

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57217159209>

Вступ. Як відомо, страховий ринок відіграє ключову роль в економічній системі країни та має суттєвий вплив на забезпечення фінансової стабільності, а також захист інтересів громадян і бізнесу. Водночас діяльність на страховому ринку пов'язана з різноманітними ризиками та загрозами, тому забезпечення його безпеки є необхідною умовою ефективного здійснення страхових операцій та гарантування виконання страхових зобов'язань його учасниками.

З огляду на це, потрібно відмітити актуальність системного та комплексного врегулювання процесів забезпечення економічної безпеки страхового ринку. Такий підхід передбачає розроблення та впровадження ефективних механізмів, які охоплюють усі ключові напрями, що забезпечують стійкість і розвиток страхового ринку. Йдеться про механізми, де вагоме значення надається (1) інституційному врегулюванню страхових операцій, (2) фінансово-інвестиційній підтримці страхових компаній, (3) розвитку організаційно-управлінського середовища регулювання страхових відносин, (4) постійному оновленню інформаційно-аналітичного базису страхової діяльності, (5) розширенню соціально-комунікативних зв'язків на страховому ринку.

Аналіз літературних джерел. В економічних теоріях і наукових дослідженнях механізми забезпечення економічної безпеки страхового ринку розглядаються як багатогранне явище, що охоплює широкий спектр інструментів, засобів і заходів. Так, у праці [1, с. 10–19] наголошується на важливості державної політики, пріоритети якої мають стосуватися стабілізації та розвитку внутрішнього ринку як базису створення безпечного середовища страхування. Натомість О. Іляш та ін. пропонують багатовимірний підхід до забезпечення економічної безпеки, що може бути застосовано і для страхового сектора [2, с. 14–25]. Доповнюється така ідея у праці [3, с. 8–14], де обґрунтовується необхідність формування фінансово-економічної безпеки ключових галузей економіки і, зокрема, сфери страхових

послуг. А, враховуючи ринкову конкуренцію, Л. Временко та К. Деркач звертають увагу на тенденції монополізації та їхній негативний вплив на економічну безпеку страхового ринку [4, с. 358–364].

Що стосується безпосередньо механізмів забезпечення економічної безпеки, то О. Копилук, О. Музичка та С. Гап'як виділяють інституційні та організаційно-управлінські інструменти, які сприяють стабільності та прозорості функціонування страхового ринку [5, с. 345–350]. При цьому В. Андрієнко та Р. Кобко підкреслюють тісний зв'язок безпеки страхових послуг із загальною економічною безпекою країни, що зумовлює необхідність застосування комплексного підходу до їх регулювання [6, с. 24–28].

Зокрема, В. Бобиль, О. Топоркова та І. Аберніхіна виділяють складові елементи економічної безпеки страхової компанії, зокрема фінансову стабільність, управління ризиками та інформаційну безпеку, які є основою для ефективної роботи всього ринку [7, с. 19–23]. Питання фінансової безпеки страхового ринку детально розглядаються у працях А. Полторака та ін. [8, с. 119–126], В. Скриль [9, с. 126–138], Н. Ситник, О. Кравцової [10, с. 219–225], які акцентують увагу на методах оцінювання фінансової стійкості, ризик-менеджменті та адаптації до змін ринкових умов.

Особливу увагу сучасним викликам приділяють Н. Куряча, С. Качула та ін., аналізуючи особливості функціонування українських страхових компаній в умовах війни, коли необхідно впроваджувати нетипові механізми реагування для збереження стабільності та стійкості на ринку [11, с. 216–220; 12, с. 59–64].

Метою статті є наукове обґрунтування механізмів забезпечення економічної безпеки страхового ринку з акцентом на визначення їх сутнісних характеристик, інструментарію та об'єктів регулювання.

Результат. Процеси страхування та гарантування є необхідною умовою для формування в країні стабільних

і стійких умов для розвитку підприємницької діяльності та забезпечення належного рівня соціально-економічної захищеності населення. Так, ефективний страховий захист забезпечує підприємствам можливість здійснювати довгострокове планування, приймати виважені управлінські рішення та впевнено розвиватися навіть в умовах економічної нестабільності та постійних шоків, а населенню – гарантії збереження майна та підвищення якості життя, особливо в періоди непередбачуваних соціально-економічних змін.

Тому, щоб страховий ринок міг належним чином виконувати свої функції – забезпечуючи як захист інтересів учасників, так і стабільність економічного середовища загалом – необхідно забезпечити його економічну безпеку. Йдеться про розроблення та реалізацію механізмів забезпечення економічної безпеки, які охоплюють усі ключові

операції страхування, забезпечують їх ефективність, мінімізацію ризиків та створення надійного підґрунтя для стабільного і сталого розвитку страхового ринку.

На рис. 1 наведено перелік таких механізмів, завдання яких і полягають у формуванні привабливого та безпечного середовища для здійснення страхових операцій, які здатні максимально повно забезпечити задоволення інтересів і потреб учасників страхового ринку – від страхувальників і страховиків до регуляторних органів та інших зацікавлених сторін (інвесторів, аудиторів і споживачів страхових послуг). Тут потрібно виділити наступний перелік операцій, які безпосередньо реалізуються в рамках цих механізмів і формують основу забезпечення економічної безпеки страхового ринку:

- забезпечення нормативно-правового, регуляторного та організаційного супроводу стабільного

Механізми	Сутність	Інструментарій	Об'єкти регулювання
Інституційний	Забезпечення нормативно-правового, регуляторного та організаційного супроводу стабільного функціонування і розвитку страхового ринку	▪ профільні закони у сфері страхування; ▪ Положення ключових органів влади щодо ліцензування страхової діяльності; ▪ участь у саморегулювних організаціях страховиків	▪ страхові компанії; ▪ посередники страхового ринку (страхові брокери (агенти)); ▪ регуляторні органи; ▪ професійні об'єднання страховиків
Фінансово-економічний	Забезпечення фінансової стабільності, платоспроможності та виконання зобов'язань страховиками	▪ нормативи ризиковості страхових операцій; ▪ формування страхових резервів; ▪ нормативи достатності капіталу; ▪ перестрахування; ▪ контроль за активами	▪ активи страхових компаній; ▪ страхові резерви; ▪ страхові премії та виплати
Організаційно-управлінський	Впровадження ефективних управлінських практик у внутрішній діяльності страховиків	▪ корпоративне управління; ▪ андеррайтинг; ▪ внутрішній аудит; ▪ розвиток кадрового потенціалу	▪ керівні органи та управлінський персонал страхових компаній; ▪ підрозділи внутрішнього контролю, аудиту та управління ризиками страховиків; ▪ фахівці з андеррайтингу, врегулювання збитків і актуарії
Інформаційно-аналітичний	Забезпечення інформаційної прозорості та аналітичної підтримки рішень у сфері страхування	▪ регулярна звітність; ▪ актуарні розрахунки; ▪ аналітичні огляди; ▪ використання ІТ-систем	▪ інформаційні потоки страхових операцій; ▪ фінансова звітність страхових компаній та регуляторів; ▪ бази даних актуарної та страхової аналітики
Соціально-комунікаційний	Зміцнення довіри до страхування як ключового інструменту захисту соціально-економічних інтересів	▪ онлайн-сервіси страхових послуг; ▪ регламентованість укладання страхових контрактів; ▪ промоція страхових послуг; ▪ освітні проекти страхової грамотності	▪ страхувальники (населення, бізнес); ▪ громадськість та цільові групи споживачів страхових послуг; ▪ засоби масової інформації та комунікаційні платформи

Рис. 1. Механізми забезпечення економічної безпеки страхового ринку

Джерело: сформовано авторами

функціонування і розвитку страхового ринку – *інституційний* механізм;

- забезпечення фінансової стабільності, платоспроможності та виконання зобов'язань страховиками – *фінансово-економічний* механізм;
- впровадження ефективних управлінських практик у внутрішній діяльності страховиків – *організаційно-управлінський* механізм;
- забезпечення інформаційної прозорості та аналітичної підтримки рішень у сфері страхування – *інформаційно-аналітичний* механізм;
- зміцнення довіри до страхування як ключового інструменту захисту соціально-економічних інтересів – *соціально-комунікаційний* механізм.

Відомо, що сформованість нормативно-правового базису та встановлення чітких регуляторних вимог і стандартів має ключове значення у забезпеченні економічної безпеки, а особливо у такій специфічній сфері, як страховий ринок. Це переважно пов'язано з тим, що на такому ринку відбуваються операції нематеріального характеру, що передбачають управління ризиками, розподіл відповідальності та зобов'язання, які важко оцінити та контролювати без належної правової підтримки. Ефективність відповідних операцій значною мірою залежить від сформованості інституційного середовища, у якому забезпечено високий рівень довіри, прозорості та дієвості контрольних заходів. Для цього використовуються такі інструменти інституційного механізму, як:

- профільні закони у сфері страхування, у яких встановлюються загальні правила, права та обов'язки учасників ринку, межі діяльності страховиків;
- положення ключових органів влади, зокрема в Україні – Національного банку України (НБУ), щодо ліцензування страхової діяльності, які гарантують відповідність страховиків установленим стандартам і вимогам, забезпечуючи тим самим захист інтересів страхувальників;
- участь у саморегулюючих організаціях страховиків, яка дозволяє об'єднувати зусилля учасників ринку для підтримки професійних стандартів, розвитку етики та вдосконалення внутрішніх правил роботи в страховиків.

Примітно, що цілісність механізму забезпечення економічної безпеки страхового ринку підтверджується також іншими важливими елементами, серед яких особливе значення має правильний вибір об'єктів регулювання. Саме комплексний підхід до визначення та контролю ключових об'єктів, що охоплюють різні аспекти страхової діяльності, дозволяє створити дієву систему управління ризиками та загрозами страхової діяльності, стабілізувати функціонування страхового ринку й забезпечити баланс інтересів усіх його учасників. Зокрема, до об'єктів регулювання в межах інституційного механізму доречно віднести такі:

- по-перше, страхові компанії – безпосередні виконавці страхових операцій, які надають різноманітні види страхових послуг, несуть фінансові зобов'язання перед страхувальниками та забезпечують їх захист від ризиків;
- по-друге, посередники страхового ринку, такі як страхові брокери та агенти, які не лише сприяють

поширенню страхових продуктів, а й забезпечують якісне інформування клієнтів, допомагають у виборі оптимальних страхових програм і підтримують довіру до страхового ринку;

- по-третє, регуляторні органи, серед яких ключове місце належить НБУ, які здійснюють контроль за дотриманням законодавчих норм, ліцензійних вимог та фінансових стандартів учасниками страхового ринку;
- по-четверте, професійні об'єднання страховиків, які об'єднують страхові компанії та фахівців галузі з метою координації діяльності, підвищення рівня професіоналізму учасників ринку та формування спільної позиції у взаємодії з державними інституціями.

Зазначимо важливість операцій, спрямованих на забезпечення фінансової стійкості страховиків, їх капіталізації та ефективного використання ресурсів на страховому ринку, що, своєю чергою, обумовлює необхідність реалізації фінансово-економічного механізму. Для його впровадження зазвичай застосовують такий інструментарій:

- нормативи ризиковості страхових операцій, які встановлюють допустимий рівень ризиків, що можуть брати на себе страхові компанії;
- формування страхових резервів, які забезпечують можливість покриття майбутніх страхових виплат;
- нормативи достатності капіталу, які гарантують наявність у страховика необхідних ресурсів для виконання фінансових зобов'язань;
- перестрахування як засіб розподілу ризиків між страховиками;
- контроль за активами, що забезпечує прозорість і ефективність використання фінансових ресурсів страхових компаній.

Щодо об'єктів регулювання в межах фінансово-економічного механізму забезпечення економічної безпеки страхового ринку, насамперед виділимо активи страхових компаній, які мають бути достатніми за обсягом і якістю для своєчасного та повного покриття страхових зобов'язань перед клієнтами. Так, доведено багатьма провідними страховими компаніями, що адекватна структура і ліквідність активів забезпечують фінансову стабільність та знижують ризики неплатоспроможності страховика.

Іншим важливим об'єктом фінансово-економічного регулювання діяльності страхових компаній є страхові резерви, які формуються відповідно до нормативних вимог і призначені для гарантування наявності необхідних ресурсів для виконання майбутніх страхових виплат. Загалом страхові резерви прийнято розглядати фундаментом фінансової безпеки страховиків, адже їх правильне формування та використання забезпечують здатність компаній виконувати свої зобов'язання навіть за умов несприятливих економічних обставин.

Також до ключових фінансових потоків, що відображають операційну діяльність страхових компаній, відносять страхові премії та страхові виплати. Зокрема, раціональне управління цими потоками забезпечує баланс між доходами і витратами страховиків, що є запорукою їхньої довгострокової життєздатності.

Примітно, що важливість організаційно-управлінського механізму забезпечення економічної безпеки страхового ринку зумовлена його спрямованістю на впровадження ефективних управлінських практик у внутрішню діяльність страхових компаній, у результаті чого вдається забезпечити у них достатню прозорість та адаптивність до постійно зростаючих викликів і шоків. Вирішення відповідних завдань потребує застосування широкого інструментарію, до якого належить, зокрема, такий:

- корпоративне управління, яке регламентує розподіл повноважень між керівними органами, забезпечуючи стратегічне планування та контроль страхових операцій;
- андеррайтинг – процес оцінювання страхових ризиків і загроз, що впливає на обґрунтованість прийняття страхових зобов'язань;
- внутрішній аудит – діяльність, що забезпечує системний моніторинг дотримання процедур і стандартів у сфері страхування;
- розвиток кадрового потенціалу, що включає підвищення професійної компетентності персоналу та ефективності їх управлінських рішень.

Потрібно зазначити, що регуляторний вплив організаційно-управлінського механізму спрямований передусім на підвищення ефективності та результативності роботи менеджменту страхових компаній. Це пов'язано із тим, що управлінські рішення безпосередньо впливають на якість і стабільність розвитку страхових операцій. Також існує необхідність враховувати, що в умовах високої динамічності страхового ринку та зростаючої конкуренції керівні бізнес-структури повинні мати не лише професійні компетенції, а й здатність впроваджувати сучасні управлінські практики, спрямовані на забезпечення стійкості й адаптивності страхової діяльності.

У межах цього механізму особливу увагу експерти страхового ринку приділяють підрозділам внутрішнього контролю, аудиту та управління ризиками страхових компаній. Зокрема, такі управлінські структури відіграють ключову роль у систематичному оцінюванні та моніторингу, а також у забезпеченні мінімізації фінансових і операційних ризиків, пов'язаних зі страховою діяльністю.

Досвід багатьох провідних страхових компаній підтверджує пріоритетне значення процесів підбору та професійної підготовки фахівців з андеррайтингу, врегулювання збитків та актуарної справи – ключових експертів, що забезпечують технічну й фінансову обґрунтованість страхових продуктів і операцій. Так, до функцій андеррайтерів належить проведення ґрунтовного аналізу ризиків і загроз та формування оптимальних умов для забезпечення ефективності страхування, актуаріїв – проведення коректного оцінювання страхових резервів і тарифікації компанії, а спеціалістів з врегулювання збитків – координування процесів страхових відшкодувань і виплат. Ключове значення найму таких категорій персоналу пов'язане з їх здатністю гарантувати адекватність страхових умов та своєчасне виконання зобов'язань перед клієнтами.

Досліджуючи аспекти забезпечення інформаційної прозорості, підзвітності та аналітичного супроводу управлінських рішень у сфері страхування, доцільно акцентува-

ти увагу на провідній ролі інформаційно-аналітичного механізму, реалізація якого базується на використанні комплексу інструментів, зокрема:

- впровадження регулярної звітності, яка надає структуровану інформацію про стан та тенденції діяльності, ризики та загрози страхових компаній;
- проведення актуарних розрахунків, що дозволяють прогнозувати зобов'язання страховика, визначати розміри резервів і страхових тарифів на основі статистичних і демографічних даних;
- підготовка аналітичних оглядів, у яких представляється інформація про стан, тенденції, ризики та перспективи розвитку страхового ринку;
- застосування спеціалізованих ІТ-систем з огляду на необхідність автоматизації процесів обробки даних, покращення точності розрахунків та оперативності прийняття управлінських рішень на страховому ринку.

Необхідно виділити регуляторну функцію інформаційно-аналітичного механізму, що полягає у забезпеченні організованого обміну інформацією, яка супроводжує страхові операції, зокрема даними про укладені договори, премії, виплати, перестрахування тощо. Також до об'єктів відповідного механізму потрібно віднести фінансову звітність страхових компаній і регуляторних органів, що є джерелом даних для аналізу економічної безпеки страхового ринку. Особливу цінність мають бази даних актуарної та страхової аналітики, що забезпечують основу для детальних статистичних досліджень, ризик-моделювання та формування і реалізації стратегічних рішень у сфері економічної безпеки страхового ринку.

Як уже зазначалося, соціально-комунікаційний механізм спрямований на зміцнення довіри до страхування як ефективного інструменту захисту соціально-економічних інтересів населення та бізнесу. Такий механізм охоплює комплекс заходів, які формують позитивне сприйняття страхової діяльності в суспільстві та підвищують рівень обізнаності щодо можливостей страхового захисту. Отже, до ключових інструментів забезпечення економічної безпеки страхового ринку в контексті цього механізму належать:

- онлайн-сервіси страхових послуг, які забезпечують зручність, оперативність і доступність укладення договорів страхування;
- регламентованість процедур укладання страхових контрактів, що гарантує прозорість умов і захист прав споживачів;
- промоція страхових послуг, зокрема через соціальні кампанії, яка сприяє формуванню культури страхування;
- освітні проекти, які спрямовані на підвищення рівня страхової грамотності, особливо серед молоді, підприємців та інших цільових груп.

Вважаємо, що для реалізації таких соціально-комунікативних заходів мають бути доручені як фізичні особи, так і суб'єкти господарювання, для яких важливо забезпечити зрозумілу й прозору взаємодію із страховиками. Зокрема, значну увагу потрібно зосередити на

громадськості та цільових групах споживачів страхових послуг, які мають мати доступ до достовірної, зрозумілої та доступної інформації про принципи, умови й переваги страхування.

Також значну роль у системі соціально-комунікаційних відносин на страховому ринку слід відвести засобам масової інформації та сучасним цифровим комунікаційним платформам – соціальним мережам, офіційним сайтам, мобільним додаткам тощо, які виконують функції ефективних каналів поширення інформації. Завдяки використанню таких комунікацій вдається сформувати об'єктивну громадську думку щодо ринку страхових послуг, підвищити рівень страхової грамотності населення, а також активно популяризувати культуру страхування як необхідного сучасного інструменту фінансового захисту.

Висновки. Розроблення та реалізація механізмів забезпечення економічної безпеки страхового ринку мають ґрунтуватися на комплексному підході, що охоплює інституційні, фінансово-економічні, організаційно-управлінські, інформаційно-аналітичні та соціально-комунікаційні процеси. Відповідна інтеграція дозволяє не лише забезпечити стабільність і надійність функціонування страхового ринку, а й підвищити його ефективність та адаптивність до сучасних викликів і шоків.

Так, у разі необхідності вирішення питань нормативно-правового, регуляторного та організаційного супроводу стабільного функціонування і розвитку страхового ринку доцільно застосовувати інституційний механізм. Натомість фінансово-економічний механізм є критично важливим для забезпечення платоспроможності страховиків та своєчасного виконання ними зобов'язань перед страхувальниками.

Доречно акцентувати увагу на необхідності постійного підвищення ефективності внутрішніх процесів страховиків, зокрема шляхом упровадження корпоративного управління, андерайтингу, внутрішнього аудиту, розвитку кадрового потенціалу, що підтверджує важливу роль організаційно-управлінського механізму.

Крім того, на страховому ринку існує потреба забезпечити прозорість і підтримувати процес прийняття обґрунтованих рішень як на рівні окремих компаній, так і серед регуляторних інституцій, що зумовлює необхідність застосування інформаційно-аналітичного механізму. Водночас посилюється значення зміцнення довіри до страхування як інструменту соціального та економічного захисту, що підтверджує потребу впровадження соціально-комунікаційного механізму.

Подальші наукові дослідження доцільно спрямувати на обґрунтування взаємозв'язків між окремими механізмами забезпечення економічної безпеки страхового ринку з акцентом на підвищення їхньої адаптивності до цифрових трансформацій, змін ринкового середовища та зростання кількості нових викликів і шоків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Васильців Т. Г., Флейчук М. І., Лупак Р. Л. Пріоритети і засоби державної політики забезпечення економічної безпеки розвитку внутрішнього ринку в Україні. *Вісник Львівського*

торговельно-економічного університету. Економічні науки. 2017. Вип. 53. С. 10–19.

2. Ilyash O., Smoliar L., Lupak R., Duliaba N., Dzhadan I., Kohut M., Radov D. Multidimensional analysis and forecasting the relationship between indicators of industrial-technological development and the level of economic security. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies.* 2021. No. 5/13 (113). P. 14–25.

3. Куницька-Іляш М. В. Сучасні засади формування фінансово-економічної безпеки пріоритетно-забезпечуючих галузей національного господарства України. *Modeling the development of the economy systems.* 2022. № 3. С. 8–14.

4. Временко Л. В., Деркач К. І. Сучасні тенденції розвитку конкуренції та монополізації на вітчизняному страховому ринку. *Бізнес Інформ.* 2019. № 3. С. 358–364.

5. Копилук О. І., Музичка О. М., Гап'як С. С. Механізм забезпечення безпеки страхового ринку України. *Бізнес Інформ.* 2022. № 1. С. 345–350.

6. Андрієнко В. М., Кобко Р. В. Сутність та місце безпеки ринку страхових послуг в економічній безпеці держави. *Економіка та держава.* 2017. С. 24–28.

7. Бобиль В. В., Топоркова О. А., Аберніхіна І. Г. Складові елементи економічної безпеки страхової компанії. *Інвестиції: практика та досвід.* 2024. № 4. С. 19–23.

8. Полторак А. С., Мельник О. І., Баришевська І. В. Фінансова безпека страхового ринку України. *Modern Economics.* 2021. № 28 (2021). С. 119–126.

9. Скриль В. В. Фінансова безпека страхового ринку України. *Економіка і регіон.* 2023. № 3 (90). С. 126–138.

10. Ситник Н. С., Кравцова О. В. Оцінка фінансової безпеки страхового ринку в сучасних умовах. *Бізнес Інформ.* 2019. № 10. С. 219–225.

11. Куряча Н. В. Особливості оподаткування та ведення бізнесу страховими компаніями під час війни. *Бізнес Інформ.* 2022. № 11. С. 216–220.

12. Качула С. В., Беякова С. О. Розвиток страхового ринку в умовах воєнного стану. *Інвестиції: практика та досвід.* 2024. № 20. С. 59–64.

REFERENCES

Andriienko, V. M., and Kobko, R. V. "Sutnist ta mistse bezpeky rynku strakhovykh posluh v ekonomichnii bezpetsi derzhavy" [The Essence and Place of the Security of the Insurance Services Market in the Economic Security of the State]. *Ekonomika ta derzhava* (2017): 24-28.

Bobyl, V. V., Toporkova, O. A., and Abernikhina, I. H. "Skladovi elementy ekonomichnoi bezpeky strakhovoi kompanii" [Components of the Economic Security of an Insurance Company]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 4 (2024): 19-23.

Ilyash, O. et al. "Multidimensional analysis and forecasting the relationship between indicators of industrial-technological development and the level of economic security". *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, no. 5/13(113) (2021): 14-25.

Kachula, S. V., and Beliakova, S. O. "Rozvytok strakhovoho rynku v umovakh voiennoho stanu" [Development of the Insurance Market Under Martial Law]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 20 (2024): 59-64.

Kopyliuk, O. I., Muzychka, O. M., and Hapiak, S. S. "Mechanizm zabezpechennia bezpeky strakhovoho rynku Ukrainy" [Mechanism for Ensuring the Security of the Insurance Market of Ukraine]. *Biznes Inform*, no. 1 (2022): 345-350.

Kunytska-Iliash, M. V. "Suchasni zasady formuvannia finansovo-ekonomichnoi bezpeky priorytetno-zabezpechuiuchykh haluzei natsionalnogo hospodarstva Ukrainy" [Modern Principles of Forming Financial and Economic Security of Priority-providing Sectors of the National Economy of Ukraine]. *Modeling the development of the economy systems*, no. 3 (2022): 8-14.

Kuriacha, N. V. "Osoblyvosti opodatkovannia ta vedennia biznesu strakhovymy kompaniiamy pid chas viiny" [Peculiarities of Taxation and Business Conduct by Insurance Companies During War]. *Biznes Inform*, no. 11 (2022): 216-220.

Poltorak, A. S., Melnyk, O. I., and Baryshevska, I. V. "Finansova bezpeka strakhovoho rynku Ukrainy" [Financial Security of the Insurance Market of Ukraine]. *Modern Economics*, no. 28(2021) (2021): 119-126.

Skryl, V. V. "Finansova bezpeka strakhovoho rynku Ukrainy" [Financial Security of the Insurance Market of Ukraine]. *Ekonomika i rehion*, no. 3(90) (2023): 126-138.

Sytnyk, N. S., and Kravtsova, O. V. "Otsinka finansovoi bezpeky strakhovoho rynku v suchasnykh umovakh" [Assessment of

the Financial Security of the Insurance Market in Modern Conditions]. *Biznes Inform*, no. 10 (2019): 219-225.

Vasyltsiv, T. H., Fleichuk, M. I., and Lupak, R. L. "Priorytety i zasoby derzhavnoi polityky zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky rozvytku vnutrishnyoho rynku v Ukraini" [Priorities and Means of State Policy to Ensure Economic Security of the Development of the Domestic Market in Ukraine]. *Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, no. 53 (2017): 10-19.

Vremenko, L. V., and Derkach, K. I. "Suchasni tendentsii rozvytku konkurentsii ta monopolizatsii na vitchyznianomu strakhovomu rynku" [Current Trends in the Development of Competition and Monopolization in the Domestic Insurance Market]. *Biznes Inform*, no. 3 (2019): 358-364.

Стаття надійшла до редакції 08.06.2025 р.

Статтю прийнято до публікації 22.06.2025 р.